

Entrevista a Nadal Batle, rector de la UIB

"El que ha de fer la Universitat per aquest país és produir el màxim de gent competent, que el pugui entendre i contribuir al seu desenvolupament armònic."

J. M. Mas

Nadal Batle Nicolau (Felanitx, 1945), catedràtic numerari d'Ampliació de Ma-

temàtiques i rector de la Universitat de les Illes Balears.

Llicenciat en Ciències (Secció de Matemàtiques) a la Universitat de Barcelona (1967). Becat pel Govern francès, amplià estudis a l'Institut Henri Poincaré de París. Doctorat a la secció de Matemàtiques de la Universitat de Barcelona, llegeix la tesi doctoral (1973) "Contribución a un estudio básico de los espacios métricos probabilísticos", obtenint la qualificació d'Excellent cum laude.

Ha exercit la docència a les universitats de Barcelona, Autònoma de Barcelona, Politècnica de Catalunya, Politècnica de València i a la UIB. Durant el curs 1981-82 fou Director de l'Escola d'Arquitectura de València.

És autor de nombrosos treballs d'investigació i publicacions de tipus docent i de divulgació.

Des de 1982 és Rector de la UIB. El passat 18 de febrer ha estat reelegit per cinquena vegada. Els anteriors nomenaments es succeïren en els anys 1982, 1984, 1987 i 1990.

• • •

- Sr. Batle, per què va decidir avançar les eleccions i presentar-se novament a la reelecció?

Ja ho he explicat bastantes vegades, però essencialment perquè en aquests moments estan a punt de produir-se una sèrie d'esdeveniments que jo diria que són crucials. Un, les transferències en matèria d'Educació a nivell universitari, que són més o menys immediates. Dos, hi ha certes dificultats d'inversions. Cada vegada l'estat té més dificultats o pot invertir menys a la nostra universitat. I, tres, s'havia de completar el cicle d'estudis amb els nous plans. Vàrem pensar que en període electoral això seria fotudíssim i que es podrien confondre els objectius. Per tant, valia la pena estar en una situació de govern "fort" per tal d'arrodonar tots aquests serrells d'aquesta universitat i no era oportú fer-ho en temps d'eleccions. Per altra banda, es tractava de saber si realment comptàvem o no amb el suport dels qui ens havien de votar.

Avançar les eleccions ja no hauria de ser objecte de pregunta. Sí ho hauria de ser quan el que toca ser triat no convoca eleccions; llavors l'haurien de dur als tribunals. També seria exagerat fer-ho cada mes; aleshores l'haurien de dur al psiquiàtric. En definitiva, convocar eleccions al cap de tres anys no crec que

sigui un fet noticable.

- Quina lectura n'ha fet dels resultats de les passades eleccions? S'ha dit que ha disminuït el suport del professorat a la seva candidatura...

Evidentment, que les vàrem guanyar. Més enllà de la majoria absoluta (més del 60%), més o menys amb el mateix resultat que havíem obtingut en les diferents etapes en aquesta universitat.

Deduesc també que, evidentment, no hi havia un model alternatiu clar i que el model que es podia desprendre d'allò que es veia era una cosa absolutament disjunta i sense coherència interna; és a dir, era un model per negatiu i que significava tornar a convertir la universitat en una cosa estantíssima, descosida, antiga, i que no correspon al que nosaltres hem volgut fer durant aquests deu anys.

Fa deu anys aquesta universitat estava totalment dissociada de l'entorn que l'envolta; ara, molts d'aquests que l'havien dissociada diuen que això no pot ser, que la universitat no ha d'estar tan enmig, que ha de ser més tancada. Nosaltres, en canvi, creiem que si és una universitat pública, ha de ser responsable de les inversions que el contribuent hi fa i que ha de respondre donant un servei. No pot ser un lloc de pura investigació bàsi-

ca, sinó que ha de donar un servei diversificat.

- Durant els anys de la seva permanència en el càrrec de rector, la UIB s'ha situat en molt bona posició en el ranking de les universitats de l'Estat espanyol. És un fet no qüestionat. D'altra banda, però, des de determinats sectors han sorgit una sèrie d'acusacions a la gestió del rector; acusacions tals com:

- voler dictar des de la universitat el què i el com ha de ser aquesta terra nostra,
- voler perpetuar-se en el càrrec,
- aprofitar el càrrec com a trampolí per accedir a altres àmbits socials, polítics i econòmics.

....

En primer lloc, ja m'agradaria poder dictar què ha de ser aquesta terra! El que jo dictaria és que ha de ser nostra i que ens hem de governar nosaltres mateixos. És a dir, no me serveix que un govern democràtic, republicà, o com es digui, consisteixi que els de la circumscripció del costat me diguin el que he de fer a ca meva. La mínima cota de llibertat del meu país -que per mi no n'hi ha d'haver de cota de llibertat, perquè sempre en podem tenir una mica més-, ha de garantir que tinguem una policia pròpia, un sistema judicial propi i un sistema de recaptació d'impostos propi. És a dir, un administratiu, un judicial i un executiu propis. I no en tenim cap dels tres.

Bé doncs, si això és

una culpa, som i vull ser sempre reu d'aquesta alta culpa, però el que no voldria ser mai és reu d'alta traïció al meu país.

En segon terme, del que vull perpetuar-me és de viure; en el poder, si em voten... Ara bé, això no es diu de ningú que es presenta a una elecció. Voldria que quedàs ben clar que només fa deu anys que som rector, molt menys temps que la mitjana dels rectors de l'Estat espanyol. Tot això és una mena d'especulació de certs sectors ja que mai en aquesta comunitat s'havia vist una campanya de premsa d'un cert diari tan absolutament dirigida. No entenc el per què en cert diari, que tots coneixeu i que no crec que sigui amic del sindicat que representau, s'ha demanat insistentment que es votàs a un altre. No hi ha hagut cap diari -fins i tot ni l'ABC- que digui que no votin en González, en tot cas diran que no votin els socialistes.

Això, però, s'ha produït aquí. Això és motiu d'escàndol. Després hem descobert, també, una intensa campanya d'alguns sectors bancaris.

Sobre si vull aprofitar el càrrec com a trampolí, què vol dir això? Pot ser algú sí que hagi volgut fer servir el trampolí per el càrrec. És un joc de paraules. Jo l'únic que puc dir és que tot el que he fet i el que m'han sentit dir ha estat sempre la mateixa cançó: no m'he fet ric jo amb aquestes coses, ni n'he obtingut més que molts d'enemics; també segurament qualche amic, perquè afortunadament en aquest país també n'hi ha que l'estimen.

- Es parla que l'equip de govern de la UIB intenta augmentar les seves influències a les distintes Conselleries i, per altra ban-

da, que ha comptat amb el recol·zament del PSOE per a

les eleccions...

No ho sé, però quan algú me diu: "Jo a les vuit era a Porto Pi" i després que "jo a les vuit era a Cala Rajada", què he de creure?, una cosa a l'altra? No en creuria cap de les dues; una mentida s'auto-destruïx. En tot sempre hi ha un poc de veritat. Si jo dic: "Ui, aquest va aixecar la mà...!" és una cosa diferent que si afegeix: "... va aixecar la mà per escriure una carta".

És absolutament cert que aquesta universitat té bones relacions amb el ministeri actual. Que tenim relacions amb les conselleries? Si, i per què no les hem de tenir? Per exemple, la Conselleria d'Agricultura té uns projectes importants amb aquesta universitat, i la de Cultura les ha de tenir forçosament perquè la universitat serà l'única competència real que tindrà la comunitat. Això també és veritat.

Per tant, el que puc dir respecte a aquesta qüestió és que les paraules tenen un qualificatiu o altre segons dins quines boques han estat. És el problema de sempre.

- Determinats representants sindicals l'han acusat també de no voler saber res dels sindicats. Sembla que aquests no compten amb els mitjans necessaris i que les relacions del rector amb la Junta de Personal de la UIB són pràcticament inexistents. Quines seran les relacions del rector amb els Sindicats a partir de les competències? Aleshores ja no els podrà enviar a negociar a Madrid...

Cal aclarir el que vaig dir d'això. Vaig dir que jo no tenia cap tipus de control sobre les relacions amb els Sindicats perquè aquesta és una cosa organitzada estatalment. Sempre he dit que voldria que els Sindicats depenguessin totalment d'aquí. Per altra banda, la lluita sindical no és una lluita universitària. No ho és per llei; nosaltres no podem modificar els sous, no podem fer convenis col·lectius amb el professorat; l'estructura del professorat universitari ens ve donada de lluny. Aleshores un no sap exactament quin és l'encaix dels sindicats dels funcionaris docents. A això hi hem d'afegir que moltes de les solucions que es propugnen són les que convenen a les universitats grans o que responen a models d'universitats grans. És un fenomen propi dels estats plurinacionals on sembla que allò que és bo per a un ciutadà d'una nació d'aquest estat també ho ha de ser per a un altre. No sé com s'ha de resoldre això.

Per altra banda, no crec que les transferències arreglin el problema de la representació sindical en aquestes illes. S'ha de tenir en compte que l'estructura del professorat universitari és radicalment diferent a la de personal d'EGB o d'EE.MM i que els processos de selecció són molt més complicats. Així ho determina la mateixa Constitució espanyola. Els sindicats, segons la normativa actual, no poden tenir cap tipus de control sobre l'accés dels professors, en s'agradi o no. Pot ser que la lluita, l'acció sindical hauria, de ser per modificar les normes que considerem desajustades a les necessitats.

- Quines novetats d'importància es produiran a la universitat amb la Llei de Transferència de Competència en matèria d'Educació Superior?

La Llei Orgànica per la nostra comunitat està aprovada i en vigor; ara manca la transferència efectiva dels bens físics.

Hi ha certes normes que tenen rang de llei que assumeix la Comunitat. Per exemple, la llei del Consell Social. Allà sí que els sindicats hi tenen una intervenció directa. En el Consell Social hi ha representació sindical, només, però els d'implantació estatal. La Comunitat podrà o no modificar aquesta llei a favor d'una major representativitat dels sindicats d'implantació a les illes. Aleshores es podrà evitar que sindicats que no tinguin cap representant a les illes, però sí que en tenen a Madrid, siguin presents al Consell Social. Aquest sí que seria, segons el meu entendre, un canvi en positiu.

D'altra banda, fixau-vos que la Comunitat no podrà autoritzar estudis oficials si no és amb el vist-i-plau de les comunitats que ja tenen les competències: Catalunya, Andalusia, Galícia, País Valencià, Euskadi i Canàries. Abans de la norma, qüestions com si aquí havíem de fer medicina o no ho decidien a Madrid. Catalunya, Andalusia, ... La nova normativa no ens confereix aquesta competència, però ara ja no depèn de Madrid, sinó que són les altres comunitats les que ho han de decidir, quan nosaltres no podem dir res sobre el que tenen elles. I això ningú no ho diu. Per què jo he de consultar amb Andalusia si hem de tenir o no medicina aquí? Això és una injustícia. A Andalusia estan

posant una universitat a cada província, i ara que ja acaben les províncies, estan creant "Sevilla II". Clar, tot això són diners que no ens arribaran a nosaltres, quan aquí estam patint per acabar un edifici i els nostres fills no tindran lloc per estudiar. És molt greu la situació, més del que ens pensam. Això és la veritable lluita sindical.

Evidentment que amb les competències és d'esperar que hi hagi més inversions en ensenyament que no pas en altre tipus d'acció social que no crec que sigui tan profitós. És allò tan sabut que val més ensenyar a pescar que oferir un peix. Aquest crec que és el gran repte de l'ensenyament. Quanta més gent preparada tinguem aquí, més podrem desenvolupar el nostre país. De fet aquí fan falta metges i infermeres, per exemple. Per

tant, volem una facultat de medicina aquí. Hi ha mils de metges espanyols que no tenen feina i que, per tant, podrien venir aquí, mentre que els nostres estudiants no tenen dret a estudiar medicina i a entrar en lliura competència amb els professionals dels altres llocs.

- Els actuals plantejaments

de la Universitat tendeixen a produir desequilibri entre els estudis humanístics i les carreres tècniques, a favor d'aquestes. Els departaments d'Humanitats i Ciències Socials reclamen un espai més ample i més mitjans. Com es pot corregir aquesta tendència a favor d'una major convergència dels estudis tècnics amb les humanitats?

Ens hem de demanar primer si és cert això. En primer lloc, aquí hi ha el triple de títols d'humanitats que de títols tèc-

nics. De totes maneres, si fos cert que hi ha un biaix cap a les ciències, seria dolent això? I per què ha de ser dolent? El món canvia. El món desenvolupat cada vegada té unes altres necessitats. Aquesta distinció entre ciències i lletres és cosa estantissa, rànica i caduca, absolutament caduca. En aquesta universitat acabam de guanyar un premi a

l'exposició d'Arco (video inclòs en la programació de Canal Plus del 6-3-93) sobre el que s'ha fet aquí en matèria d'educació artística juntament amb la informàtica. Això és modern, el demés "són vuits i nous i cartes que no lliguen-, i un poc d'ignorància i tot.

Què és la lingüística moderna? Ja no la pots fer servir sense eines informàtiques. Els de lletres el que han de fer és canviar

la seva manera de pensar, si no, ens enfonsam i passa el que passa a l'Estat espanyol, que som els darrers dels darrers. Curiosament on som cada vegada pitjors els espanyols és en el camp de les humanitats. Sembla que l'únic camp on hi ha elements i projectes positius a l'Estat espanyol és precisament el de les tec-

nologies modernes i de les ciències dures; a la resta, hi ha una baixada enorme. No hi ha manera d'aconseguir un programa europeu amb elles. Aquesta qüestió mai no la s'han plantejada a Anglaterra, França, EUA,...

- En quins programes de la CEE participa la UIB i quins objectius pretén?

És que n'hi ha tants... Nosaltres enguany hem ingressat

entre 300 i 400 milions de pessetes en programes europeus. Un exemple: formen part del programa "Mona Lisa", de transmissió d'imatges per ordinador, juntament amb empreses com: Siemens, Thomsom i Mercedes Benz. Es tracta d'un programa de 3.000 milions de pessetes. D'aquest programa ens n'ha tocat el 5%, cosa que està molt bé.

Hi ha altres programes interessants, com el que es fa en qüestió de canvis climàtics, el de Tecnologies de la Informació o el de Mobilitat de Capital Humà. A través d'aquest darrer arriben a aquesta universitat uns 200 milions en un període de dos anys. Gràcies a la participació en el programa de mobilitat humana, en associació a sis o set universitats, la nostra queda classificada com a entitat líder; és a dir, com a universitat de primera divisió, la qual cosa ens permetrà participar en altres grans programes futurs.

El programa Tempus. És tracta d'un programa una mica més "caritatiu". Els programes Tempus són per al tercer món. Ens donen els doblers que llavors nosaltres transferim a països de l'Est. Tenim polonesos, txecs, eslovacs i hongaresos que vénen aquí tres o quatre vegades a l'any, en grups de vint.

Tenim un màster europeu d'animació per ordinador, atorgat directament des de Brusel·les.

En aquest camp està clar que anam molt per davant d'altres universitats.

- Quin és el projecte de país d'un rector declaradament nacionalista? Quin paper ha de jugar la universitat en la vertebració d'aquest projecte?

El que ha de fer la universitat per aquest país és produir el màxim de gent competent, que el pugui entendre i contribuir al seu desenvolupament armònic, territorial i de tot tipus per tal de treure'ns d'aquest carreró, que no és que no tinguem sortida sinó que les sortides que ens donen no són bones. Jo pens que l'única cosa que ens pot salvar són més eines per conèixer i transformar la realitat.

És necessari que entenguem que això no pot durar massa perquè, segons me diuen els nostres economistes, en aquests moments les inversions turístiques donen un rendiment anual d'un dos per cent com a màxim. Convindria més dur els doblers al banc!. El fet és que no produïm riquesa, que aviat no podrem pagar res del que estam produint; desgastam el territori, el feim malbé. Aquest malmenament del territori s'hagués pogut reconduir a una reinversió en altres coses com han fet a França o a Itàlia on els doblers hi han quedat i s'han pogut reconduir. Un cas típic de reconducció del tema és el de la Costa Brava on les condicions són molt pitjors que les d'aquí, però que han sabut dir prou i ara tenen unes grans inversions en parcs tecnològics, en tecnologies de molt de valor afegit per així reconduir una mica el país i que la gent hi pugui viure i no s'orienti cap a l'atur.

Aquí ens haurà passat que durant vint anys -i això és una profecia que ningú no vol, o, més

bé, una visió lúcida de la realitat- amb els nostres doblers hauran desenvolupat zones industrials en altres zones de l'Estat espanyols i el que és ara Extremadura serà Mallorca, i Mallorca serà com és ara Extremadura. Aquest crec que serà el resultat final. La universitat ha de contribuir que no ho sigui. La gent ha de prendre consciència d'aquest gran perill, si no, pot ser massa tard i quan tinguem "l'almud pel cap" serà difícil de corregir.

- Parlem de normalització lingüística i del reciclatge del professorat. Quina és la contribució de la UIB a la normalització del català? Per què els estudiants de la recentment creada Facultat de Pedagogia no surten encara prou preparats per poder fer ensenyament de i en català i es veuen obligats posteriorment a fer el controvertit Reciclatge. S'arreglarà aquesta qüestió amb les competències?

Primer, he de dir amb tota impudícia que la universitat és la més normalitzada de totes les institucions de les Illes, almenys de les públiques. Aquí això és una cosa de cada dia i no se'n fa qüestió. Curiosament els estudis més normalitzats són els de tecnologies, els de ciències, on les classes són impartides íntegrament en català, sense excepció, i on està més poc normalitzat és en el camp de les humanitats. Això és així.

S'han donat anècdotes curioses en aquest sentit com en el cas d'un professor argentí al qual el director del seu departament li va demanar si podria fer les classes en espanyol, ja que hi havia un grup d'alumnes castellans recentment arribats a aquesta

sí que es podrà fer.

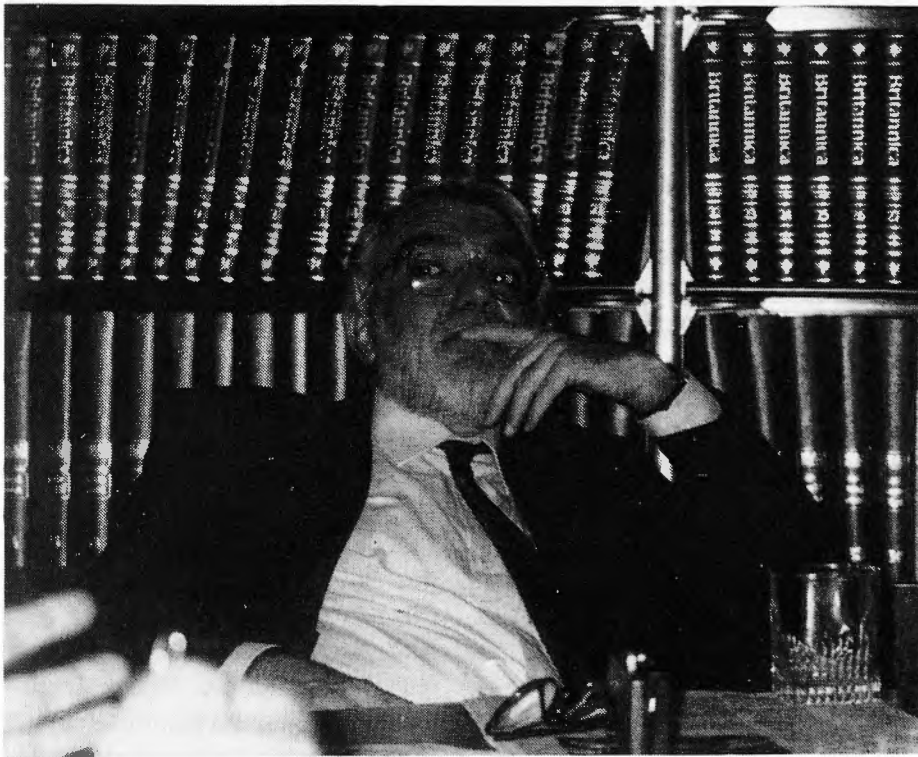
- Com són les seves relacions amb els nou Conseller de Cultura, Educació i Esports?

Són perfectes. Es tracta d'una persona que ha estat molt relacionada amb la Facultat de Ciències de l'Educació i que té molt bones relacions amb els nostre departament. En definitiva, no em queix i estic content del seu nomenament.

- Carreres a implantar i/o suprimir. Criteris per a la conformació de les plantilles.

Carreres a suprimir, cap. A implantar, cap, tampoc, perquè resulta que l'Estat no ho vol fer abans no hi hagi les transferències. Una altra cosa són les que nosaltres hem demanat. Hi ha un llarg llistat elaborat per la Junta de Govern. Això pot crear moltes expectatives de feina a la gent, però si al final no es compleixen, ens "peguem tocs per la barra".

Pel que fa a les plantilles, els criteris són els establerts per la universitat: aquells que facin referència a les necessitats docents. No n'hi ha d'altre. No hi ha previst massa moviment de plantilles, desgraciadament s'ampliaran poc perquè "s'ha acabat el brou". No tenim capacitat recaptatòria. Ara record l'anècdota de quan el govern espanyol va voler fer un préstec a "aquest de Guinea"; el guineà es va empenyar molt perquè no volia el préstec; ell el que volia era que li donessin la màquina de fer pessetes. Vull dir que si tinguéssim més diners sí que podríem ampliar plantilles, però no tenim capacitat recapta-

universitat. Aquest professor en qüestió va respondre que de cap manera, que ell no volia discriminar la gent ni és volia sentir discriminat; que ell, quan va arribar aquí, va fer l'opció de fer les classes en català i que només d'aquesta manera es sentia còmode. Aquest exemple pot donar el to del model que es segueix aquí, que és bo tenir en consideració.

En els llocs on l'ensenyament no es fa íntegrament en català és degut a les pròpies opcions del professorat. De totes maneres, l'esforç que feim és constant i el duim a tots els nivells.

Segon. És una qüestió que no depèn exclusivament de nosaltres. Tenim molt poca maniobrabilitat. Els plans d'estudis els fixa el Consell d'Universitats. Quan hem proposat de posar aquí més

català hem trobat una oposició frontal en el Consell d'Universitats per part de diputats -no sé ni de quin partit, perquè, de fet, tots els diputats espanyols són iguals a aquests efectes-. He de dir que quan l'actual Ministre era Secretari d'Estat els va donar una passada que els va fer callar a tots i afortunadament es varen posar més hores de català, cosa que no hagués estat així a no ser que Pérez Rubalcaba s'ho va prendre com a cosa personal, i tot pegant un cop damunt la taula, va fer votar tots els rectors amb nosaltres.

Hem de convenir que legalment ho tenim molt fotut; els plans d'estudis són competència de l'Estat i, de moment, no tenim instruments per a modificar les directrius. No obstant, amb les competències algun ajust

tòria, en conseqüència només podem modificar-les en un

5%. Per l'any que ve no podrem fotre gent a fora, però no sé com ho farem. Ara resulta que les universitats ha de pagar l'Import de Bens Immobles (l'IBI). Això suposarà haver de pagar uns 200 milions i no sé si podrem pagar al personal.

Es dóna la situació absurda, que només es pot donar a l'Estat espanyol: l'Estat em subvenciona a mi perquè jo subvencioni l'Ajuntament. Nosaltres el que demanarem és canviar d'ajuntament; tal vegada a Esporles ens ho farien més barat, no ho sé...

- Vostè ha dit alguna vegada (DM del 8-12-93) que el Campus no està acabat perquè hi ha hagut una oposició frontal. De qui ha estat tal oposició? Per quan es preveu l'acabament del Campus?

Volia dir que si no hi hagués hagut aquesta oposició frontal abans, a l'inici, ara ja estaria acabat; l'oposició inicial va decalar tot el procés. Al començament del govern del PSOE en què això semblava l'Estat de l'abundància, era el moment de portar els diners cap aquí i comprometre les despeses; això no va ser possible. Una determinada administració a l'Ajuntament no volia un campus. El que està clar és que ningú no podria mantenir el que tenim aquí si fossin edificis dispersos.

Quan un mou una cosa ha de saber com l'ha de pagar. De bellesa, joventut i intel·ligència no n'hi ha mai prou. No tant sols hi ha d'haver ensenyament gratuït, és que els alumnes han de

venir a classe en avió... Qui ho paga a això?

El campus té un enorme avantatge: aquí hi ha la millor instal·lació informàtica de tot l'Estat, sens dubte. Aquí tenim una instal·lació elèctrica que si l'haguéssim de fer per edificis separats costaria una fortuna; aquí l'electricitat entra a 3.000 volts; això significa que cada kilowat que pagam aquí està una desena part del que costaria si fossin edificis separats. La vigilància baixa per mil... A més, tenim espai. Per tant, si algun dia l'Estat es decideix a invertir ho podrà fer, mentre que al principi ens enviaven doblers i els havíem de tornar a Madrid perquè no teníem un trist forat on fer un edifici.

Aquesta és la història. Em referia a això.

Ara falta un edifici important, de 2.000 milions. Aquesta gran inversió és important també perquè té un efecte cascada generador d'altres inversions i activitats. Ens manca la biblioteca central i el paranímf. Així es completarà el que hi ha projectat.

- Per quan l'obertura de la residència d'estudiants? Quins seran els criteris d'admissió i les condicions dels residents?

La residència està acabada i ara l'estan moblant. Possiblement pel maig hauré decidit ja el sistema.

Els criteris d'admissió no estan establerts, però pens que haurà de ser per quotes territorials; un percentatge important de les quals serien per a les illes menors, una per la part forana llunyana i, finalment, una altra quota per gent de la Comunitat Europea. S'ha de tenir lloc pels

intercanvis amb altres universitats.

- Per acabar, com veu el futur immediat de la UIB?

És incert. No es poden preveure els avatars, ni la cosa erràtica, caòtica econòmica.

És molt cert pel que fa a les nostres intencions: acabar aquest campus, aconseguir la màxima cota d'estudis possible i continuar en la línia d'ajudar a transformar encara que sigui mínimament l'estructura política d'aquestes illes.

La idea del parc tecnològic és força important perquè beneficiaria tots els aspectes de l'entramat social. A un parc tecnològic hi caben tot tipus d'activitats: traducció i manufactura de llibres, ensenyament assistit per ordinador, temes de tecnologia fina, sistemes bancaris, etc. Crec que és un tema que si no és abordat per la Comunitat, s'haurà perdut definitivament qualsevol altra oportunitat. Hem de tenir en compte que Mallorca durant vint anys ha estat una terra d'immigració i que ara té el perill de tornar ser, en un futur immediat, terra d'emigració. D'això n'hem de ser conscients. No sé si d'aquí a cinc anys podrem pagar els sous ▣